www.nationen.no

DISTRIKTSAVISA
Grunnlagt 1918

Ansvarlig redaktør
Jannicke Engan
jannicke@tunmedia.no

Nyhetsredaktør
Bente Rognan Gravklev
bente.gravklev@nationen.no

Politisk redaktør
Anne Ekornholmen
anne.ekornholmen
@nationen.no

Delta i debatten på #motkultur
debatt@nationen.no

Tips oss
940 08 650
tips@nationen.no

Tips oss om gode saker i ditt distrikt. Månedens beste tips honoreres med flax-lodd.

Abonnement:
32 27 70 92
abonnement@nationen.no

Postadresse
Nationen, Postboks 9390,
0135 Oslo

Besøksadresse
Schweigaardsgate 15

Sentralbord
21 31 00 00

Abonnement
32 27 70 92
abonnement@nationen.no

Annonser
21 31 44 44
annonser@nationen.no

PRESSENS FAGLIGE UTVALG
REDAKTØRANSVAR

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo.
Telefon: 22 40 50 40
E-post:pfu@presse.no

Nationen er eid av Tun Media AS, som er eid av Amedia (67,1 %) Norges Bondelag (24,8 %), AS Nord-Trøndelag (8 %) og flere mindre aksjonærer (0,029 %).

MENINGER NATIONEN MENER

Stadig flere melkebønder må betale årlig leie for å få produsere melk. Kvoteleie-ordningen har sin begrunnelse, men nå blir skadevirkningene for store.

Stadig mer melk produseres på leid kvote. Det tapper matprodusentene for penger, advarer tre landbruksforskere. FOTO: MARIANN TVETE

MELKEPRODUKSJON I Norge er regulert gjennom en kvoteordning. Ordningen skal sikre at produksjonen av ku- og geitemelk er tilpasset behovet, og ivaretar hensyn til variert driftsstruktur over hele landet.

Den bidrar dessverre også til å tappe aktive melkebønder. Om lag fire av ti liter melk som produseres i dag, er produsert på leid kvote. Melkebonden må typisk betale en drøy krone per liter til kvoteeier - hvert år.

«UTLEIGE AV mjølkekvotar har i dag blitt eit gode for dei passive kvoteeigarane - og ein økonomisk hemsko for den aktive mjølkeprodusenten», skriver et knippe forskere fra landbruksektoren her i avisa.

«Etter kvart som fleire bruk legg ned drifta, må dei attverande mjølkebøndene bera stadig fleire passive kvoteeigarar» skriver Eirik Magnus Fuglestad (Ruralis), Torbjørn Tufte (Agrianalyse) og Ola Flaten (Nibio). Forskerne mener ordningen undergraver flere av målene til landbrukspolitikken.

UTLEIEORDNINGEN, SOM ble etablert i 2008, har sine gode sider. Den gir fleksibilitet både for utleier og leietaker. Førstnevnte beholder muligheten til å starte opp igjen med produksjon på eget bruk, enten for seg selv eller for neste generasjon/eier av bruket. Leietaker får en mulighet til å øke produksjonen på eget bruk uten å binde opp mye kapital.

Etter hvert som utleietiden går, mens bygningsmassen og kunnskapen om melkeproduksjon på bruket slites ned, mister disse argumentene vekt. Og etter hvert som stadig mer av den nasjonale melkekvoten besittes av folk utenfor jordbruket, øker de negative bivirkningene.

NÅR MELKEKVOTER kan selges eller leies ut, vil prisstøtte og budsjettoverføringer bli kapitalisert inn i kvoteprisen. Det er til gode for de opprinnelige kvoteeierne, mens aktive melkebønder samtidig påføres store løpende kostnader. Når leien må betales, betyr det også økt råvarekostnad, dyrere meierivarer og svekket konkurransekraft mot import, melder forskerne.

Både bøndene og staten ønsker at de som produserer melk også skal eie produksjonsrettighetene. Da synes det nødvendig å endre dagens regelverk.

FJORÅRETS SKATTEENDRING, der salg av melkekvote beskattes som kapitalinntekt og ikke personinntekt, er et skritt i riktig retning. Flere velger å selge, og prisen for å kjøpe kvote har sunket.

Forsvarerne av leieordningen peker på at det kan være dyrere å ta opp lån og betale rente for å kjøpe kvoten, enn det er å betale leie for kvoten. Det er riktig - på kort sikt. Men når lånet som er brukt til å kjøpe kvoten er nedbetalt, eier melkeprodusenten kvoten. Etter å ha betalt kvoteleie i 20 år eier produsenten fortsatt ingen ting.

STRUKTURRASJONALISERIN-gen og sentraliseringen i norsk jordbruk bør bremses. Muligheten til å gjenoppta driften på gården er et gode, både for det enkelte bruk og for landet. Da er det bra med en viss treghet i eiendomsmarkedet, både for matjord og melkekvote.

Men når driftsstrukturen og eiendomsstrukturen skiller lag, slik at halvparten av jord og melkekvote snart er utleid, tapper det norsk matproduksjon for milliardverdier. Det øker verken lysten eller evnen til å gjenoppta driften på små og mellomstore gårdsbruk.

Det er ikke skolens rolle å sørge for rekruttering til eller deltagelse i ett bestemt trossamfunn.

Kronikk side 19